

DOMOVINA

Upravištvo „Domovine“ v Ljubljani, Prešernova ulica 54
Uredništvo „Domovine“, Miklešičeva cesta 16, Telefon 72

Izhaja vsak petek.

Harčnina: Cebritna Din 7.50, polletna Din 15.—
celoletna Din 30.—

H klerikalni milijonski korupciji

O sleparstvu, ki so ga klerikalci hoteli izvršiti pod krinko skrbi za cenejšo prehrano Sloveniji, smo že pisali. Na razkritja naprednega časopisja je klerikalna Zadrúžna zveza izjavila, da so g. Sušnik in njegovi politični prijatelji njej izročili tovarne liste z namenom, da bi jih ta proti proviziji prodajala raznim trgovcem. Iz izjave Zadrúžne zveze je razvidno, da je imel bivši klerikalni minister gosp. Sušnik namen priboriti tej Zvezi ogromne vsote na račun državne blagajne, oziroma na račun revnega ljudstva.

G. Sušnik ni smatral za potrebno, da bi postavil Zadrúžno zvezo na laž. Torej se strinja z njo. Skoro neverjetno se zdi, kako je mogoče, da so klerikalni ministri neposredno pred izročitvijo državnih poslov, zagrešili dejanje, kakor ga nismo še beležili v zgodovini naše države.

Naj posvetimo ponovno v to nečedno zadevo:

Dne 8. oktobra t. l. je izdal bivši prometni minister g. Sušnik pod št. 32.962 rešenje, s katerim je odobril 40odstotni popust redne tarife za prevoz žita in moke ter odredil, da dobi klerikalna Zadrúžna zveza v Ljubljani za 4000 vagonov prevoznic. Ta popust je imel po besedilu ministrskega rešenja namen, da pride v pasivne kraje, torej tudi v Slovenijo, moka, oziroma žito za toliko ceneje, kolikor znaša 40odstotni popust od tovarnine, to je za 1500 do 2000 Din ceneje pri vagonu. Ta znesek 1500 do 2000 Din pri vagonu bi izgubila državna blagajna na korist ljudstva, ki ne pridela nič ali pa ne dovolj žita za svojo potrebo.

Ker je odredil g. minister Sušnik, da dobi klerikalna Zadrúžna zveza za 4000 vagonov prevoznic, bi slednja prihranila na prevoznini od 6 do 8 milijonov Din, katero vsoto bi morala v zmislu ministrskega rešenja obrniti v prid potrebnim konzumentom v Sloveniji. Zadrúžna zveza mirno priznava, da si je klerikalna Gospodarska zveza, ki je dobila te prevoznice od nje, da jih razpeča, hotela pridržati del te vsote kot provizijo. Ta provizija bi znašala dobro tretjino do polovice vse vsote in le ostanek bi prišel v prid revnim slovenskim konzumentom.

Lepa je ta klerikalna morala. In to sleparstvo naj bi bilo po mnenju Zadrúžne zveze »poštena, modra, globoka, v korist Slovenije zamišljena akcija«. Hudo neumen bi že moral biti človek, kateremu bi se iz izjave Zadrúžne zveze ne posvetilo v glavi. Edino pametno je, da se je uknila naredba, po kateri bi bili klerikalci na račun državne blagajne, odnosno revnega ljudstva prišli do milijonskih vsot, ki bi jih uporabili najbrže za volitve.

To se pravi: s prisleparjenim denarjem bi zopet skušali preslepiti ljudstvo, da bi jih volilo. Slovensko ljudstvo, ali se boš ob volitvah otreslo klerikalne more in se izpametovalo?

Politični pregled

Klerikalci so obupani in divji. V tako hudih škripcih kakor v tej volilni borbi se klerikalna stranka še ni nahajala. Povsem jasno. Nikdar še klerikalci niso tako grdo sleparili slovenskega ljudstva kakor pred lanskimi volitvami, nikdar pa se jim tudi ni pripravljalo tako

težak obračun za vse neizpolnjene obljube, laži in klevete

kakor pri sedanjih volitvah. Kaj so klerikalni tigri sterili za Slovenijo, menda le to izprevidi vsak, ki ni udarjen z večno slepoto. Nič, prav nič niso izpolnili, kar so obljubljali. Škoda, ki jo je Slovenija utrpela s tigrovsko politiko in tigrovskim vladanjem, pa je tako silna, da jo čuti sleherni davkoplačevalec. Klerikalna barka je polomljena na vseh straneh. Zavoženost tigrovske politike se zdaj pričena nad tigri strahovito maščevati.

Kaj se je bilo treba dr. Korošču spečavati s takim političnim ciganom kakor je Radić! Vsi se še spominjamo, kakšen ugled je dr. Korošec užival v Beogradu, med Srbi in v vsej državi po osvoboditvi. Takrat je bil dr. Korošec še za edinstvo in za državo. Malo da ga niso nosili na rokah. Namesto, da je dr. Korošec začel goniti svojo prazno avtonomijo, namesto, da je dopustil svojim agitatorjem hujskati proti Beogradu in državi, naj bi bil raje vzgajal ljubezen do skupne domovine, z dobrimi nasveti pa pripomogel k napredovanju države. Kaj bi bili Slovenci s tem že lahko pridobili, tako pa so nam tigri s svojo bedasto gonjo proti državi napravili skoro ves ugled. Danes ima dr. Korošec, kar je sam hotel. Zvezal se je z Radićem, se bratil z njim pred vso javnostjo, med nezadovoljnim in nezavednim ljudstvom pa pripravil pot Radiću.

Radić je ociganil vse svoje zaveznike, posebno pa dr. Korošca.

Radiću je danes »sporazum« postarska briga, on hoče le svojim pobratimom Korošču, Spahu in Davidoviću pobrati volilno kroglice. Tri mesece so ti možje uganjali zmedo na vladnem krmilu in

prolašali, da bo vse šlo v franže, če se ne ustrezne Radićevim in njihovim načrtom za razkosanje Jugoslavije. Danes pa so si najhujše v lasih. Zmerjajo se kakor cigani, država pa je v varnih rokah narodnih mož in bo v njih tudi ostala. Zakaj danes postaja jasno, tudi najširšim plastem, da je »sporazum« mogoč le na osnovi narodnega in državnega edinstva, nikakor pa ne na podlagi takih spekulacij, kakor so jih imeli Radić, Korošec, Davidović in Spaho. Ne razdvajati jugoslovanska plemena z mržnjo in hujskanjem, temveč družiti jih z medsebojno ljubeznijo in skupnim delom za procvit enotne in bogate jugoslovanske države, to je pot k sporazumu med Srbi, Hrvati in Slovenci. Ta edino pravilni sporazum pa bo izvedel

Nacionalni blok,

ki složno in z mirno zavestjo stopa pred jugoslovanske volilce. Njegova zmaga je gotova, zato pa bo poraz separatističnih spekulacij in posebno klerikalnih tigrov končno zapečaten.

Ideje samostojnih demokratov zmagovito prodirajo po vsej državi. V nedeljo se je v Beogradu vršil veličasten shod, na katerem je Svetozar Pribičević, voditelj jugoslovenskih samostojnih demokratov, krasno govoril o jugoslovanskem edinstvu in medsebojni ljubezni Srbov, Hrvatov in Slovencev. Shoda se je udeležilo nad 4000 ljudi. Iz vseh krajev to in onstran Save prihajajo voditeljem samostalnih demokratov pozdravi in izjave, da se ljudstvo trumoma priključuje njihovi stranki. Slovenci v tem oziru nismo poslednji. Napredna misel se v Sloveniji čvrsto širi,

naš voditelj minister Žerjav

ima danes za seboj močno fronto navdušenih borcev za svobodo, enakost in bratstvo. Naj klerikalci danes opletajo okrog sebe kakor hočejo, naj škofovski listi («Domoljub», «Slovenec») besnijo in psujejo kakor hočejo, vse to je le znamenje njihove onemoglosti. Klerikalizem bo 8. februarja na tleh, kakor se bodo porušile tudi druge papirnate stave separatističnih in republikanskih sleparjev. Zmagalo bo naše vzvišeno geslo: Za svobodo, enakost in bratstvo vseh Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Med našimi sosedi se bori z največjimi zapletljajmi Italija, kjer se Mussoliniju od dne do dne godi slabše in se že pripravlja na svojo propast, ki ga bo doletela. Italijansko ljudstvo, ki je

bilo s fašizmom prav tako omamljeno kakor preprosto jugoslovansko ljudstvo z raznimi avtonomističnimi slepili, se začena dramiti. Ko enkrat izpregleda, bo z Mussolinijem obračunalo tako, kakor bo naše ljudstvo na dan 8. februarja obračunalo z ljudskimi sleparji.

Med Anglijo in Rusijo so se odnošaji močno poslabšali, ker so boljševiki Anglijo že prav nesramno izzivali. Nedavno so bili med obema državama

prekinjeni diplomatski stiki

In nasprotstva se utegnejo jako poostriiti. Ker pa so Angleži v vsaki reči trezni in uvidevni, ne utegne iz vsega postati nič hujšega, kakor to, da bodo boljševiki za dolgo časa in energično odrezani od trgovskih stikov z Anglijo, kar jim bo v težko škodo.

Dopisi

JEZICA. «Domoljubarju» g. Bizjaku sporočam, da mu v «Domovini» ne bom odgovorjal na tisto, kar bi on želel, ampak bom dopisoval brez ozira na njegove želje ali bolečine. Če ste me, g. Bizjak, kot jugoslovanskega nacionalista izključili iz slovenske družbe in je slovenska tista družba, v kateri vi sedite, vedite, da sem se je že dolgo izogibal in da se je izogiba tudi že več drugih ljudi. Bodite pa vsaj enkrat toliko pošteni, da se podpisate pod svoje dopise v «Domoljubu». Vas iskreno pozdravlja Jože Kregar iz Kleč.

JEZICA PRI LJUBLJANI. V soboto 29. novembra ob 8. uri zvečer je pri «Ruskem carju» predavanje «o sokolski misli», obvezno za vse letos priglašene člane ter moški in ženski narščak. Vabljeni tudi drugi prijatelji šokolstva. V ponedeljek, 1. decembra, ob 8. zvečer je istotam svečana zaobljuba vsega članstva ter nagovor o pomenu državnega praznika. V petek, 5. decembra, ob osmih zvečer je istotam «Miklavžev večer». Do svidenja! D. P. O.

JEZICA PRI LJUBLJANI. V vili Theresa v Savljah je otvorila 4. novembra naša Kmetijska podružnica «Državni kmetijsko-gospodinski tečaj». Uspeva prav zadovoljivo, v veselje poštvo-

valnemu učnemu osebju, pridnim gojenkam in njih staršem. O tečaju samem bo «Domovina» bolj natančno poročala pozneje. Za danes iznašamo javnosti sramoten in naravnost balkanski sklep občinskega odbora, da občina ne bo dala Gospodinskemu tečaju niti vinarja podpore. Ker vemo, da je občina bogata, celo toliko bogata, da je hotela lani razmetati težke stotake za neko osebno slovesnost in je še letos prav tako premožna, nam ta sklep odbora s te strani ni razumljiv. Takoj pa smo na jasnem, če pomislimo, da je šlo pri omenjenem sklepu za podpiranje ljudskega napredka in da so imeli tu odločujočo moč klerikalni «ljudski» zastopniki in «nepriistranski» Bizjak! Tečaj seveda zato ne pojde rakom žvižgat, kar bi Bizjak tako nazarensko rad doživel; smo pa vsi prijatelji napredka sedaj vsaj na jasnem, da nimamo od županstva ničesar pričakovati, dokler bo klerikalni večini svoje posebne namene suffiral slavní vodja katoliškega izobraževanja, domišljivi Bizjak. «Čas» je namreč pri vsem tem, da najkraj naskakuje dekliško izobrazbo ravno predsednik katoliškega «izobraževalnega» društva. Čudno se nam zdi, da to društvo tako malo gleda na svoj kredit. Gospodje, Vaš Bizjak ga vam je z «energičnimi protesti» proti Gospodinskemu tečaju zelo polomil. G. Košir, na noge v sveti boj, sicer bo propadel Vaš naklonjenec! G. Bizjak je bil tudi toliko nedostojen, da je šel «kuharski tečaj» napadati v «Domoljubu» ter motiti naravnost sestrsko razpoloženje med gojenkami, in bi jih rad razcepil v klerikalke in, seveda brezverske, oziroma orjunske, liberalke. Bizjak naj že vendar neha s takimi prismođarjami in naj si zapomni, da politika v tečaj ne spada, najmanj pa tista gnusna, hinavska in farizejska, ki bi jo on rad udomačil na Ježici. Verjamemo, da bi Orel Bizjak napodil, če bi se dalo, v tečaj le gotove vrste dekleta, ker pa je imel za nabranje gojenk pooblastilo predsednik Sokolovega prosvetnega odbora, zato so danes v tečaju dekleta ne glede na njih pripadnost k temu ali onemu društvu, oziroma stranki. Bizjak bi nikdar ne mogel pokazati toliko liberalnosti in strpljivosti. Da pa kriči Bizjak, da so se priprave vršile tajno, je deloma upravičen k temu. Povabljen namreč ni bila ne ljubezniva hčerka Poldeta Lenčeta, ne hčerkica župana

Kosa, ne hčerkica «župana» Bizjaka, ne hči g. Dolničarja, povabljenih pa je bilo preko 50 drugih deklet. «Klerikalna župca» naj bo le vsa v eni skledi, da bo imela več cinkov! — Po vsem tem, kar je tu napisanega, se lahko na široko smejemo g. Bizjaku, ko navdušeno protestira proti zlorabi državnega denarja. Ko se sprašujemo, zakaj Bizjak podira koristne in s trudom pridobljene naprave v občini, se spomnimo, da je pred 2000 leti živel v Mali Aziji Grk Herostatos, ki tudi ni napravil človeštvu nič koristnega, a je vendar hotel s tavnó umreti. Zato je šel požigat krasen tempelj boginje Dijane, da bi ostal, čeprav slabo, pa vendar trajno zapisan v človeški zgodovini. — Ne moremo verjeti, da bi bil Bizjak v srcu toliko skvarjen, da bi iz notranje pokvarjenosti podiral Gospodinski tečaj; najbrž hoče biti samo Herostatos, človek uničevanja. Bog mu bodi prizanesljiv!

BEVKE PRI VRHNIKI. Svojega prijatelja A. T., posestnika v Bevkah, sem opozoril na nastopno uradno izjavo, ki je bila priobčena v «Slovincu» št. 264 dne 18. t. m.: «Z ozirom na dopis iz Bevk pri Vrhniki v «Jutru» z dne 14. oktobra t. l. in zadnji številki «Domovine» se uradno izjavlja, da vodstvo osnovne šole ni moglo okrasiti grobov v vojni padlih vojakov iz enostavnega razloga, ker takih grobov na tukajšnjem pokopališču s ploh ni. Dopisnik je, hoteč oblatiti tuk. učno osebje, s svojim podlim dopisom oblatil samega sebe in dokumentiral, da je navaden — denuncijant. — Vodstvo šole v Bevkah dne 15. XI. 1924. Šolski upravitelj: S. F. Kristan.» Tako uradna izjava šolskega upravitelja, Gospod A. T. pa mi je danes poslal uradni odlok okrajnega šolskega sveta z dne 13. X. 1924., št. 4022, ki se doslovno glasi: «V. zmislu odloka prosvetnega oddelka z dne 10./10. t. l., št. 17.058, vabim vsa šolska vodstva, naj iz gojenja piletete po možnosti oskrbe po šolskih otrocih, da se na vseh mrtvih dan okrase grobovi v naši zemlji pokopanih padlih vojakov. V ta namen naj bi šolska mladina zbrala zelenje in cvetje, ga spleta v vence in položila na grobove. O uspehu pričakuje okrajni šolski svet ugodnih poročil. Predsednik: dr. Ferjančič s. r.» — Gospod Kristan, tako se glasi pa uradni odlok, ki ima na drugi strani s črnilom napisano: «Došlo: 30. 10. 1924. Št. 26. Vzamem v znanje

Anton Stražar:

Krvavi denar

Povest iz minulih časov.

(Dalje.)

Začetkom meseca avgusta v letu 1853. je dr. Stoklas znova obiskal svojega šolskega kaplana Matijčeta v Moravčah.

Iz Ljubljane je takrat vozila še znana c. kr. pošta po Dunajski cesti proti sednji Stajerski. S to pošto se je vozil tudi dr. Stoklas do Lukovice. Tu pa je izstopil in nato v lepem nedeljskem predpoldnevu koračil po stranski moravški cesti proti Moravčam. Ker je imel s seboj precej težak pleten košek, je že v Lukovici gledal, kje bi dobil človeka, ki bi mu pomagal nositi. V znani gostilni pri «Slaparju» je bil slučajno Ilkovec*) iz Prapreč. Ker je bila baš nedelja, se je sam ponudil za nosača, kajti vedel je, da bo dobil boljše plačilo za dobro uro hoje, kakor drugače za pol dne oranja.

*) V zadnji številki se je to ime pomotoma tiskalo «Hkovec» mesto «Ilkovec».

Od očanca Ilkovca je zvedel dr. Stoklas spotoma marsikaj. Med drugim mu je tudi povedal svoje tržaške doživljaje:

«Vejo, gospod, onga, ko sem bil letošnjo spomlad v Trstu, sem tam vsega hudirja videl, onga. Ali vam povem?»

Seveda je dr. Stoklas želel slišati očanca in rekel mu je, naj pripoveduje svoje doživljaje, saj ga je bilo prijetno poslušati. Ilkovec je torej pripovedoval vso pot, zaključil pa takole:

«Vejo, gospod, onga, sedaj naj povem še eno reč; samo to vas prosim, nikar tega pred kako gospodo dalje ne spravljajte, onga. Kajti okrog gospode jaz ne hodim rad, raje molčim!»

Ko mu dr. Stoklas zatrdi, da bo molčal o vsem, pa izve od očanca, kar mu je zapiralo sapo...

«Torej, vejo, gospod, onga, jaz sem hodil po Trstu sem in tja, pa sem jo mahnil tudi v neko gostilno na dobro črnino. Pa, onga, tam naletim na tistega Jurčeta, ki je bil pri Šimnovcu, oni ga niso poznali, jaz pa dobro. Pil je z nekim tovarišem, ki je bil nekoliko starejši od njega, a tudi Kranjec. Pa sem ujel na

ušesa čudne skrivnosti. Pogovarjala sta se, da bosta postala bogafa, če se jima nekaj posreči na Opčinah. Ongà, pa se je kar naslednje dni izvedelo in razneslo, da sta vojakom na Opčinah dva falca odnesla kaso, ker sta jih prej opijanila. Ongà, pet vojakov so zaprli na leta; dva pa ustrelili. Sedaj pa, onga, jaz sklepam, da sta ravno Jurče in njegov pajdaš to hudobijo izpeljala... Ali to so hude reči, o tem ni, da bi govoril človek, onga...»

Dr. Stoklas si je brisal potno čelo, slabost ga je obhajala. Toda z vso silo se je premagoval in sledil Ilkovcu z mračno mislijo: Toraj, ravno njegov sin, njegova kri, je bil soudeležen pri takem hudodelstvu! To se mora vse dognati! O dogodku samem je bil dr. Stoklas sicer informiran, saj je bral razna poročila v nemških listih — ali tega niti slutil ni, da krivda pada na Jurčeta, njegovega izgubljenega sina...

Tudi Ilkovec je kar molčal, ko je videl, da je gospodu njegovo pripovedovanje šlo do srca, ali pa je smatral, da je dr. Stoklas že močno utrujen. Šele ko sta se bližala Moravčam, vpraša dr. Stoklas z rahlim glasom:

30. 10. 1924. za predsednika K. (nečitljiv podpis) ter žig. Dalje Fasc. (z rdečim svinčnikom) 18. aa. »Vojaka, ki sta v Bevkah umrla in pokopana, pa se pišeta: Valentin Skrel (k. k. Schlaachtviehdepot 5/II), rodom iz Črnuč, in drugi Nikola Gomboč (Ut. IV/58. I. Stafel). Kdor se za to zanima, lahko pogleda uradni odlok pri g. A. T., kojega imam sedaj v rokah jaz, glede vojakov pa se prepriča v župnem uradu. Gospod Kristan je dal, kot se mi poroča, izjavo klicati pred cerkvijo s pripombo, da bo tožil vsakogar, ki drugače govori. S tem mu je dana ta prilika in g. Trček mu bo v tem oziru rad šel na roko. Druge izjave g. Kristana pridejo še pravočasno pred javnost. Javnost pa lahko iz tega sodi, koliko je verjeti u r a d n i m izjavam klerikalnih učiteljev. Ljubljana, 21. XI. 1924. — I. B.

GORNJI LOGATEC. «Takega predavanja pa še nismo slišali. Kaj takega je za nas. Takih predavateljev si želimo!» To je splošna sodba o predavanju z dne 23. t. m., ko nam je predaval strokovni učitelj iz Jesenic g. Jos. Zupančič «O inkviziciji in njenih ustanoviteljih». Predavatelj nam je na podlagi sv. pisma in s' citati iz zgodovino dokazal, da je moglo priti do inkvizicije le, ker se je katoliška cerkev oddaljila od temelja, na katerem je bila ustanovljena. Tudi današnji predstavitelji cerkve se ne drže Kristovih nauk: Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe — Moje kraljestvo ni od tega sveta itd. Ko je predavatelj razlagal, kaj so bili farizeji, ki so Krista spravili na križ, se je nehote vsem poslušalcem vrnila primera z današnjim klerikalizmom. Ubogi Krjist, ako bi danes zopet prišel na svet! Ali ga ne bi čakala ista usoda, če bi hotel cerkev očistiti? G. predavatelju priskrbenja hvala in na svidenje! — Intervencija g. drja. Žerjava v ministrskem svetu in še posebej pri zunanjem ministru drju. Ninčiču nam daje zadnje upanje, da bo naša meja napram Italiji vsaj deloma pravičnejše zaščitena kot se je to zgodilo v Rapallu, oziroma Opatiji. Naša minimalna zahteva ostane slej ko prej: dajte nam katastrofalno mejo! — Prošli teden so nam kar povprek začeli «zaščitavati» mejo brez ozira na naše šume in na naše najbitnejše interese. Na našo prošnjo je g. dr. Kramer izposloval pri ministru Ninčiču, da je v svrhu razčiščenja te zadeve razmejitveno delo začasno ustavil. Naj bi se čimprej nadalje-

valo, in sicer v zmislu naših zahtev, da bomo vendar enkrat rešeni te more. Razmejitveno vprašanje je sedaj v rokah g. drja. Rybafa, ki se v Benetkah pogaja z Italijani.

RADOHA PRI SEMIČU. V «Domovini» ste zadnjič priobčili, da pri nekem porodu v Stopičah tamošnja babica ni hotela pomagati, ker da ni mogla računati na primeren honorar. Mišljena je s tem, kakor je podoba, ugledna gospa Prijateljeva. Ta pa ni zakrivila ničesar in se ji ne more predbacivati, da ni hotela k porodu zaradi majhnih izgledov honorarja. (Mi smo dotično vest povzeli iz drugih listov, ne da bi vedeli, katera babica je bila mišljena. Da popravimo krivico, ki smo jo nehote napravili, priobčujemo zgornji dopis. Op. ur.)

IMENO. Pred nedavnim je našemu vrlému županu snel raz stene znani slamorezec občinsko tablo. Svoje junaško dejanje je seveda izvršil v temni noči, kakor se za čistokrvnega klerikalca tudi spodobi. Velikemu prijatelju občinske table svetujemo, da si svojo nečisto ljubezen do takih stvari izbije za vedno iz glave in srea, ker je prvič grozdje zanj prekislilo, drugič pa, ker je s takim poslom tudi v zelo ozki zvezi kazenski paragraf.

OBREŽ PRI SREDIŠČU. V nedeljo 16. t. m. ob 3. uri popoldne je bil v gostilni gospe Rakuša zaupni sestanek pristašev demokratske stranke v svrhu ustanovitve krajevne organizacije. Naši vrli somišljeniki iz Središča so v velikem številu napravili izlet v Obrež, da utrdijo obreške demokrate v samozavesti. Ker se je izvedelo, da je za isto uro v Marčevčovo gostilno sklican sestanek radičevcev, na katerem bi moral govoriti neki Radečev apostol, smo šli najprej središki in obreški demokrati v gostilno g. Marčeca, da si ogledamo to radičevsko zborovanje. Našli nismo nikogar, radičevci so se po vzgledu svojega voditelja — poskrili. Po nagovoru domačina, drja. Šalamuna, smo šli nazaj v gostilno gospe Rakuša, kjer pa se je naš zaupni sestanek spremenil v veliko javno zborovanje, kakršnega Obrež že dolgo ni vedel. Obe gostilniški sobi sta bili polni poslušalcev, med katerimi je bilo nekaj klerikalcev in samostojnežev. Shod je otvoril in mu predsedoval g. Martin Rakuša, posestnik v Obrežu. Oblastni tajnik naše stranke, g. Spindler, je orisal naš politični položaj z ozirom na volitve, ter dokazal na neštvehlinih primerih

brezplodnost hujškaške klerikalne in republikanske politike. G. dr. Šalamun je poudarjal, potrebo organizacije v svrhu pravega političnega in gospodarskega dela ter priporočal ustanovitev krajevne organizacije demokratske stranke, kar je bilo z zadovoljstvom sprejeto. V odbor so bili izvoljeni: gg. Martin Rakuša, Ivan Borko, Matija Masten, posestniki v Obrežu, Jakob Bratuša, posestnikov sin v Obrežu, nadalje gg. Martin Kocjan, Jakob Kocjan in Anton Kukovec, posestniki na Grabah pri Obrežu, ter Lovro Kosi, gostilničar na Grabah, možje, ki uživajo splošen ugled in spoštovanje. Oni so nam poroki, da se bo naša organizacija v Obrežu krepko razvijala. Značilen pa je sledeči dogodek: Na vzoči vodja obreških samostojnežev, Šala, je — dasi v to popolnoma neupravičen — zahteval, da morajo posamezniki izjaviti, če sprejmejo odborništvo v organizaciji JDS. Domneval je menda, da se bodo iz kakšnega strahu pred njim in njegovimi navzočnimi zavezniki-klerikalci potuhnili in odklonili. Vsi pa so moško in odločno izjavili, da so demokratje in da sprejmejo častna mesta odbornikov. Vsa čast samozavestnim in značajnim možem in mladeničem! G. Iv. Najžer iz Središča je v imenu središke krajevne organizacije prinesel pozdrave novi posestrimi. Govorili so še gg. Hlebec, Rakuša, Jakob Zdravec, Kukovec, Skrinjar, Borko in drugi; še po zaključenem zborovanju se je v družbi naprej govorilo navduševalno, pa tudi stvarno politično. Novi organizaciji kličemo: Krepko na delo, brez ozira na levo in desno. —S.—

SREDIŠČE OB DRAVI. (Volitev župana in svetovalstva.) Dasiravno je izšla naša stranka v zadnjih občinskih volitvah kot najmočnejša iz volilnega boja, vendar smo prepustili mesto župana napredni kmečki stranki, pod pogojem, da kandidira dosedanji župana g. Lukačič, ki ga vsi cenimo kot odličnega narodnjaka in naprednjaka. G. Lukačič je eden izmed onih samostojnežev, ki vedno odločno zama načelo napredne sloge. — Volitve župana so se šele sedaj izvršile, ker je prejšnja vlada, ki si je nadela ime vlada zakona in reda, tri mesece zavlačevala potrditev volitev. Za župana je izvoljen ponovno g. Fr. Lukačič, za prvega svetovalca in županovega namestnika odlični vodja demokratov g. J. Zdravec; tudi tretji svetovalce, g. Fr. Karič, je naš odlični pristaš; blagajniške

«Pa, očka, ali ste dobro videli, da je bil tisti fant v gostilni resnično Jurče?»
«Ongā, ongā, gospod, na to bi lahko prisegel.»

Zdaj je bilo dr. Stoklasu dovolj. V tem sta se že tudi približala kaplaniji. Dr. Stoklas je očancu Ilkovcu dal lepo napitnino, vzel kovčeg v lastne roké in se naglo odpravil k prijatelju. Ilkovec pa je počasi koračil nazaj proti Lukovici in se spotoma oglašal v krčmah.

Nadejal se je dr. Stoklas, da se bo nekoliko razvedril pri prijatelju Matijčetu — pa je bilo ravno nasprotno. — Kaplanu je kot nesrečni prijatelj razodel svojo dušno bol, ta pa mu je rekel:

«Vidiš, Andrej, sedaj lahko sam priznaš, kako važen je zakon. Le poglaj take otroke, kakor je Jurče, ako jih nima oče v oskrbi, da bi jih vodil in strahoval, zabredejo na slaba pota. Bog zna, kaj bo še vse iz tvojega sina! Škoda ga je, ker je tako nadarjen. In če je v resnici on, ali ga bo še mogoče spraviti na pravi tir?»

«O Bog, vsega sem sam kriv!» vzdihne žalostno Jurčetov oče, dr. Stoklas.

Česar se je dr. Stoklas najmanj nadejal, ga je tudi še doletelo: udeležil se je pogreba svoje nekdanje Mete...

Od tistega časa, ko se je Jurče odpravil z doma neznan kam, so potekla štiri leta. Meta ga ni več videla. Le Prelovski z Gradišča, znani tobakarski tihotapec in član pisane družbe, je enkrat prinesel Jurčetov pozdrav iz rokovnjaške družbe.

Ta novica je ubogo mater tako potrla, da je začela kar vidno hirati. Preden pa je mogla doznati še o dogodku v Trstu, jo je iz te doline solz že rešila kočena znanka smrt.

Meta si je želela ob smrti uri, da je prišel k nji sam kaplan Matijče z zadnjimi tolažili sv. vere. Bolnica je iskreno prosila kaplana:

«O, gospod Matijče, če vam bo le mogoče sestati se še z Jurčetom, prosite ga v mojem imenu, naj pošteno živi, naj krene na pravo pot! Težko umiram radi njega... Odpuščam tudi Andreju, očetu njegovemu, in ga odvezujem od vsega, kar mi je obetal v tistih mladih letih.»

Kaplana so čudno ganile te bolnične besede... Čez dva dni je bil pogreb, Stoklas se ga je udeležil. Vsi pogrebelci so se čudili prisotnosti tujega gospoda, kaplanovega prijatelja, ki si je ob grobu siromašne Mete brisal orenke solze. Dobro srce ima, so rekli eni, drugi pa ugrabili marsikaj. Dr. Stoklas se seveda ni menil za govorice, temveč po povratku s pogreba izročil prijatelju Matijčetu lepo vsoto denarja s prošnjo, da on poišče osebo, ki bo oskrbovala in vedno sveže krasila Metin grčb.

XIV.

Pri «Granadirju» v Ihanu se je Jurče sešel s tovariši iz «pisane družbe». Od njih je doznal dosti novic.

Bila je krasna poletna noč. Na nebeškem svodu je kraljevala svetla luna v družbi nešteti zvezdic. Kaj prijetno se je torej zdelo v takem času potovati Jurčetu po cesti preko ljubljanskega polja proti domačim krajem. V rokah je sukal težko okovano palico z ostro konico in korakal zložno skozi svetlo noč. Greoč

posle prevzame naš dični Joža Veselko, eden naših najagilnejših in najdelavnejših zaupnikov. Njemu, kot našemu nosilecu liste pri občinskih volitvah, je bilo od naše strani ponujeno mesto župana, on pa je v svoji skromnosti odklonil, samo da se očuva sloga obeh naprednih strank. Pokazal je s tem iznova, da mu ni do časti in da neumorno njegovo delovanje za stranko ne pomeni iskati častna mesta, temveč da mu gre edino za našo lepo stvar in idejo. — Trg Središče je danes krepko v demokratiških rokah ter ostane za vedno narodna, napredna, demokratiška trdnjava.

SREDIŠČE OB DRAVI. Petdesetletnico pisatelja Meška smo proslavili središki Sokoli na lep in dostojen način. Uprizorili smo njegovo dramo «Pri Hrastovih». Pred uprizoritvijo pa je šolski ravnatelj brat Anton Kosi v lepih besedah orisal življenje in delo tega našega odličnega očjega rojaka, ki ni samo velik pesnik in pisatelj, temveč tudi goreč rodoljub-trpin. Uprizoritev drame «Pri Hrastovih» je uspela sijajno. Vsi igralci in igralki so odigrali svoje vloge izvrstno in vsak posamezni se je vživel v vlogo ter jo podal z največjim razumevanjem. Bilo bi odveč hvaliti jih. Br. Torič, Bedo, Venigerholc, sestre Plobova, Rakuševa, Hervatova, Venigerholčeva, vsi so iz garde naših vrlih sokolskih diletantov, ki jih bomo vedno prav radi gledali na našem odru. Občinstvo je z lepo udeležbo pokazalo, da ceni našega Meška kot vzor rodoljuba-duhovnika. Naši politični nasprotniki se njegove petdesetletnice niso spomnili — kar boji le mimogrede omenjeno!

—N—
SV. BARBARA V HALOZAH. Sapa napeta, to je bilo veselo v nedeljo dne 16. novembra pri Sv. Barbari! Če bi Vi, g. urednik, imeli tako srečo kakor jaz, bi bili tudi na 25letnici bralnega društva «Naprej», tako boste pa dejali z zavistjo v srcu: «Meja zelena, ta človek ima pa dober nos!» ... Priredili so igro «V Ljubljano jo dajmo!» Poznate moj okus, a ne pretiravam, če vam povem, da bi bil najrajši ves oder pobasal v nahrbtnik in ga odnesel z «lutkami» vred s seboj. Hvala Bogu, da moja stara ni videla Gašperja ali pa hčerka moja onega Pavleta ali drja. Snoja! Jaz pa sem se zagledal kar po vrsti najprej v mater Rotijo, potem v Nežo in na konec v Marico. — Po igri je bila vinska trgatava,

proti Biščam začuje fantovsko petje, ki se mu bliža naproti. Jurče postoji nekoli in premišlja, ali bi šel kar dalje po cesti, ali se skrili v grmovje. Odloči se za poslednje, da fante v skrivališču pričaka. Skrit v gostem grmovju natančno opazuje krdelo krepkih fantov prihajati proti njemu. Spredaj ob poti, komaj par korakov stran, kjer je bil Jurče skrit, je stal visok jagned; tu se ustavijo fantje in Jurče čuje njihov pogovor:

«Hej, vraga, nocoj pa ne dobimo nobenega, da bi nam kaj za pijačo dal, ti vražja smola naša, ti!»

«E, veš, Grega, v vsaki jami ni raka, toda noč je še dolga; morda še izsledimo koga, da bo priložil za pijačo. Le za pojmo še po cestil...»

Fantje se res pevaje pomaknejo dalje. Ko so bili že dosti daleč, stopi Jurče iz skrivališča in sam pri sebi misli: «Hm, dobro sem ukrenil, da sem se skrill! Pa saj lump se lumpu izogne — taki smo...»

Proti polnoči je že bilo, ko dospel Jurče v lhanško vas. Po vseh hišah so bili ljudje že pri pokoju, le v znani gostilni pri «Granadirju» je še gorela luč

občinski zapor in nezbežna licitacija, ki so najno uspeli na hvalo bratoma Juliju in Marku Blasu. Dinarska reka je naraščala, kakor so rasli potoki ob vesoljnem potopu, samo tega nisem mogel razumeti, da sta jo dva čudaka hotela zajeziti v najsilnejšem toku, namesto da bi jo gnala naprej... Zaprt nisem bil, čeprav bi me ne bilo sram, ako bi me bili zaprli s tako imenitno gospodo, ki sem jo tisti večer videl v «občinskem zaporu». Častitamo za lep uspeh, ki bo bralnemu društvu «Naprej» pomagal naprej, česar je baje jako treba ne le za naročnino v novem letu, ampak i za knjige, katerih je samo za eno polico. Pa ne vdajte se! — S o s e d.

SV. BARBARA V HALOZAH. Ob 25letnici obstoja bralnega društva «Naprej» se je priredila tu tridejanska burka «V Ljubljano jo dajmo!» s prosto zabavo, licitacijo in plesom. Igra je na splošno zadovoljstvo dobro uspela. Kar se tiče mladih diletantov, je bil vsak na svojem mestu, tako da gre pohvala vsem skupaj. S tem začetkom pa bi bilo želeli, da bi se igre vršile večkrat v letu in bi se na ta način preskrbelo domačinom primerno razvedrilo. Hvala gre v gmotnem oziru predvsem trem bratom Blas, dalje sosedom Leskovčanom, ki nas pri takih prireditvah vedno podpirajo, ter dalje vsem ostalim domačinom, ki so s tem pokazali, da žele, da bi se tudi pri nas posvetno delo razširilo, čeravno se nam od druge strani nasprotuje.

SV. TOMAŽ PRI ORMOŽU. Dovolite, gosp. urednik, tudi meni enkrat mali kot v cenjeni «Domovini». Novice, katerih je pri nas vedno dovolj, so me prisilile, da sem vzel peró v svojo trdo in žuljavo roko. Dobili smo pred kratkim novega g. kaplana, ker se je prejšnji g. kaplan Miha Kristovič moral umakniti šikanam od strani župnika in njegove kuharice. Gospoda Miho smo vsi ljubili ni spoštovali, ker je bil res duhovnik in ne zdražbar. Župnik nas farane uči, da bi se morali ljubiti med seboj in drug drugemu pomagati. Da on res tako misli, kakor uči, je lepo pokazal ob sprejemu novega g. kaplana. Ta revež, ko se je mučil zvečer pozno od vlaka iz Ormoža cele tri ure peš in s težkim kovčegom na hrbtu, ni dobil niti stanovanja v župnišču, ne večerje, dasi je bil obojega nujno potreben. Ko je revež prišel do župnišča s svo-

in se je čulo govorjenje malo vinjenih ljudi.

Jurče se oprezno priplazi do okna, da si skrivaj ogleda, ali se izplača vstopiti v gostilno ali ne. K sreči je bil pri enem oknu rdeči zastor zguban, da si je Jurče lepo ogledal vse goste. Sam sebi ni skoraj mogel verjeti, ko v njih spozna skoro same svoje nekdanje tovariše iz «pisane družbe». Najbolj glasna med vsemi pa sta seveda bila Pajek iz Vrhovelj in Preslovšek z Gradišča.

Misli si sedaj Jurče in sklene: Stopim notri, da vidim, ali me le še kdo spozná. Če me spoznajo, dobro, če ne, še bolje...

«Dobro večer, fantje ali možje, kar ste žel!»

«Bog daj, dober večer! Kaj boš pa ti povedal, odkod pa prihajaš tako pozno med žejne apostole?» Odzdravi Pajek, ki ni več spoznal svojega bivšega sode druga po preteku osmih let.

«Ej, Pajek, ali vas še ni pograbila koščenska! Vi ste pa še zmeraj kavelj. Vprašate me, odkod prihajam in kam grem. Saj vam ne morem povedati, ker nimam, ker nimam nikakega doma.»

(Dalje prih.)

jim spremljevalcem, nekim kmetovalcem, katerega je spotoma naprosil, da mu je kazal pot, je trajalo najprej četrto ure, preden se je kdo oglašil v župnišču. Slednjč se je oglašila mlodstiva kuharica skozi okno, češ, da nikogar ne sprejme. Tako je revež moral iti ponoči prosit stanovanja k mežnarju, ki se ga je tudi usmiliter vzel pod streho. — Zdaj, ko se bližajo volitve, bo spet g. župnik grmel, da je vera v nevarnosti in da bi morali vsi voliti Stranko Ljudskih Sleparjev. Ko boste oddajali kroglice, mislite na sprejem kaplana v župnišču in lahko si boste predstavljali, kam pridemo, če bodo zmagali klerikalci. Zato bomo volili vsi našo stranko, to je JDS. Če bo župnik še tako grmel, nič se ga ne bojte, saj celo njegova kuharica hlače nosi in se ga nič ne boji. Pri volitvah storite vsi svojo dolžnost po svojem prepričanju, ne pa po župnikovem nagovarjanju, in klerikalizma bo konec. Vsi volite Demokratiško stranko, ki je res za vse stanove in ki se res poteguje za svobodo vseh ljudi. «Stranka Ljudskih Sleparjev je nesreča za naš narod, zato proč z njo!» vam kliče demokrat iz Koračič.

HUM PRI ORMOŽU. Vrtanje za petrolejem je doseglo blizu 1000 m globočine. Prevrtale so se razne plasti notranje zemlje a ker ni upanja izsleditve petroleja, bo tvrdka Bitumen tukaj vrtanje ustavila in poskusila na drugem mestu. Škoda to za Hum in okolico v gospodarskem oziru.

Kmetijski pouk

NOVEJSI USPEHI POLJEDELSTVA.

V zadnjem času se je začel napredek poljedelstva pojavljati v tem, da so začeli posamezni strokovnjaki priporočati bolj redko setev žita in okopavanje žita, in da so začeli priporočati namesto dosedanjega oranja in obračanja zemlje samo rahljanje zemlje. Pri obeh načinih obdelovanja se baje dosežejo ugodnejši uspehi, in to v enem in drugem pogledu, tako nam zatrjujejo zagovorniki teh novih načinov setve in obdelovanja.

Na prvi pogled bi bil uspeh takega obdelovanja še dosti verjeten, saj se da od bolj redko sejanga in vrh tega še okopanega žita res kaj več doseči, in bi se dalo pri tem tudi nekaj več samemu prihraniti.

Uspehi, ki so se pa do sedaj na raznih krajih s tem dosegli, so pa vendarle različni. Ponokod se hvalijo s takim pridelovanjem, drugod pa ne. Zavisno je to od različnih pogojev, ki jih v kmetijstvu nikjer ne manjka in ki se kažejo v različni kakovosti zemlje in njeni legi, v podnebnju, v plevelnosti zemlje, v vsakokratni letini itd. Je pač tako, da je treba v različnih krajih tudi različnega obdelovanja, in da se po enem kopitu ne da povsod delati. Vsak kraj ima svoje posebnosti, ki jih moramo pri kmetovanju upoštevati.

Na našem malem posestvu se sploh ne da dosti govoriti o okopavanju žita. V to bi bilo treba, da sejemo žito najprej v ravne in dosti široke vrste s pomočjo sejalnega stroja, ki je po naših krajih še docela neznan in bo tudi tako ostalo. V teh žitnih vrstah bi morali okopavati žito s posebnimi stroji-okopalniki, kakor jih rabijo na velikih posevstvih. V to nam pa manjka pogojev. Kar pri nas lahko storimo, je edino to, da žito spomladi prevlečemo z brano, kar se pa tudi ne da vselej odobravati, in kar se seveda ne da primerjati z okopavanjem žita v vrstah. Redka setev žita se pa tudi ne da povsod priporočati, ker ima svoje dobre, pa tudi svoje slabe strani, zlasti tam, kjer se je bati tako

imenovane »dvorastnosti« žita in pa plevela.

In tako je tudi z navodobnim vprašanjem, ali naj zemljo samo rahljamo ali naj jo po preoravamo in obračamo tako kakor smo bili do sedaj vajeni z našimi plugi. Pri nas bo kazalo ubrati zlato srednjo pot. Ostati bo kazalo pri oranju in obračanju zemlje, uporabljati bo pa po potrebi tudi samo rahljanje zemlje. Glavna stvar nam bodi, da vzdržujemo zemljo v čim bolj »godnem« stanju, da nam postane bolj delavna in bolj rodovitna.

Vse te težnje po napredku naj bodo za nas pa tudi opomin, da ni zadosti, če delamo le z rokami in po svoji stari navadi, ampak da je treba naprej in naprej razmišljati in poskušati, kako bi se dala dvigniti rodovitnost naše zemlje in kako bi se dali doseči ugodnejši uspehi pri naših pridelkih.

VALJANJE IN ZGOSTITEV TRAVNIŠKE RUŠE.

Za zgostitev travniške ruše se priporoča valjanje z gladkim njivskim valjarjem. Tako valjanje travnikov ima za posledico, da se pritisnejo trave na tla. S tem jih silimo, da se bolj obrastejo iz svojih spodnjih kolencev. Seveda je treba za gsto obrast tudi zadostno moč v zemlji, in zato mora biti tako valjanje podprto z dobrim gnojenjem. Samo valjanje ne izda dosti. Novo nastale bilke se morajo tudi krepko preživljati. Valjanje pospešuje tudi, da se zemlja bolj stisne, da se mah pogubi in površje zemlje poravna.

Uspeh valjanja se pa v ostalem ravna po raznih pogojih, ki si jih moramo bližje ogledati. Predvsem je merodajna travniška zemlja. Kar velja za valjanje na lahki zemlji, to ne velja za valjanje na težki zemlji. Za valjanje so najbolj hvaležne tiste travniške zemlje, ki so rahle in lahke, ali pa srednjetežke. Če je pa zemlja težka, kakor vidimo na travnikih, ki imajo ilovnata in glinasta tla, in ki so tedaj že po svoji naravi stisnjena in včasih naravnost zapečena, tam valjar nima tistega učinka kakor na lahki zemlji. V tesni zvezi stojita tudi travniška lega in podnebje, ker je znano, da je v bolj suhem in vlažnem podnebju, v bolj suhi in vlažni legi vpliv valjarja različen, tako da je treba po vseh teh krajih drugega ravnanja.

Koder je travniška zemlja težka in dosti strjena in povrh še vsako jesen po psoči se živini shojena, tam ne bo imel valjar nobenega posebnega vpliva ne na zgostitev ruše, še manj na zatiranje mahu, in bo v takih primerih dobro gnojenje izdalo veliko več kakor pa valjanje travnikov.

Sicer se pa uspeh valjanja ravna tudi po tem, kako je travniška ruša sestavljena. Če je travnik plevelen in če manjka takih trav, ki delajo šope ali pa, ki se razraščajo s pomočjo »pritlik« (plitvih in vodoravnih korenin), potem jih tudi z valjarjem ne bomo pričarali. Tukaj treba drugih sredstev, ki obstoje v naravi ali umetni posetvi in v dobrem gnojenju in ki najbolj pospešujejo razvoj in zgostitev travniške ruše.

Opozorjati moram pri tej priliki pa tudi na to, da je treba delati razliko med travniško in pašniško rušo, in da so trave, ki delajo gsto pašniško rušo, precej drugačne naravi kakor pa trave, ki delajo travniško rušo. Razne važne travniške trave sploh ne preneso ne hoje po živini, niti ponovnega popasenja, dočim so za pašnike take trave najbolj hvaležne in najbolj potrebne. Kakor je hoja po pašniku in ponovno mulenje za zgostitev pašniške ruše merodajnega pomena, tako je valjanje za

zgostitev travniške ruše le pogojno večjega pomena. Travnike je valjati spomladi ali pa po prvi košnji.

VELIKA IZOUBA NA KMETIJI.

Iz malega raste veliko. Tako veli pregovor, ki se ga pa v mnogih ozirih še vsi premalo zavedamo in držimo. Pri nas gredo velike vrednosti po zlu, ker se premalo zavedamo vrednosti domačih gnojil. Veliko več bi lahko znašali naši pridelki, ako bi vsaj tista gnojila bolj v prid obračali, ki se nam doma zastoj ponujajo.

Vzemimo n. pr. samo našo gnojnico. To dragoceno tekočino še zmeraj zanemarjamo. Istina je, da nam danes gnojnica več škoduje kakor pa koristi, namesto da bi bilo narobe. Če jo pustimo odtekati, se izgubi brez vsakega haska, na veliko škodo našim pridelkom. Če nam pa gnojnica zamaka travniščino, nam pa tudi škoduje, kr nam rodi samo ščavje in palice raznih kobulnic namesto dobre in slastne trave.

Le pomislimo, koliko škodo trpimo na ta način že pri posameznem posestniku in koliko ogromno škodo v celoti! Na milijone napravimo vsako leto radi našega slabega gospodarstva z gnojnico. Čudno, da ne spregledajo tega naši kmetovalci, četudi imajo že na raznih krajih dosti bodrilne zglede pred seboj. Koliko več in koliko tečnejše krme bi se dalo pridelati s pomočjo gnojnice, ako bi jo nabirali v gnojničnih jamah in vozili na sadne vrtove in travnike! Kaj res ne uvidimo in ne razumemo tega, da se upiramo gnojničnim jamam in neprodinim stajam v hlevih?

Poglejte v dežele, kjer je živinoreja na višku! Niti ene kmetije ne najdete, da bi bila brez gnojnične jame! Kako bogate so košnje po teh krajih in kako tečna je krma! Kako lepo in dobro živino redijo po teh krajih! Pri nas pa tak odpor proti gnojničnim jamam, ki so eden temeljnih pogojev tudi za naš napredek.

Gnojnične jame ne vplivajo ugodno samo na povečanje in izboljšanje krmskega pridelka, ampak na vse, kar je z njim v zvezi. Z njimi izboljšujemo živinorejo, izboljšujemo vrednost gnoja (s pomočjo tečnejše krme) in z gnojem tudi vse poljedelstvo. Vsa rodovitost njiv se na ta način izboljšuje!

Gnojnična jama je na majhnem posestvu ravno tako potrebna kakor na velikem. Na majhnem posestvu še bolj, ker je treba na majhnem posestvu še bolj skrbeti, da kaj več pridelamo. Žalibog pa, da vidimo ravno nasprotno. Na velikih posestvih imamo gnojnične jame, na majhnih jih pa manjka.

Misel, da se za par živine ne izplača gnojnična jama, je pomotna. Ravno tako se izplača za majhnega posestnika manjša jama, kakor za velikega posestnika velika jama. O tem se lahko vsak sam prepriča. Velika izguba, ki znaša po vsej deželi vsako leto na milijone, bi se na ta način leto za letom odvrčala! Dežela bi pa bogatela!

REJA PRŠUTNIKOV.

Končni cilj prašičjereje je pitanje živali. Pri nas se priporoča reja »pršutnikov«. To so napol opitani mlajši prašiči, ki postanejo v starosti 9 do 10 mesecev težki po 120 kg in več. Ti prašiči dajejo izvrstno pečenko in najboljše gnjati. Reja »špeharjev« se priporoča v naših razmerah le za starejše živali, ki smo jih izločili od nadaljnje reje, kakor n. pr. starejše plemenske svinje. Te živali opi-

tamo na špeh, da postanejo težke po 160 do 200 kg in več.

Reja pršutnikov gre hitreje od rok in ob manjših zalogah klaje kakor reja špeharjev. Zato se pa tudi ta reja bolj izplača. Uspehi pri reji pršutnikov je zavisen pred vsem od načina pitanja, t. j. od klaje, odvisen je pa tudi od prašičje pasme ali »plemena«, kakor navadno govorimo.

Kar se tiče pasme, zahtevamo po naših krajih, da so prašiči srednjeveliki in da se radi zdeblijo, in sicer ob klaji, ki je pri nas običajna, tedaj ob korenstvu in krompirju in deloma ob turščici. Za tako rejo so najboljši naši domači cepljenci, ki smo jih dosegli s pomočjo angleških in nemških prašičev in kakršnih imamo že dovolj v deželi. Ti prašiči so najbolj utrjeni in se najbolj prilagajajo našim razmeram. Za naše maloposestniške razmere niso veliki prašiči, ker so bolj pozne rasti in pozneje godni za pitanje. Po drugi strani potrebujejo pa tudi več krme in bolj prostornih svinjakih. Srednjeveliki prašiči nam dajejo gnjati s povprečno težo 5 do 6 kg, dočim nam dajejo veliki prašiči, kakor n. pr. Heševi, tudi po 10 do 12 kg težke gnjati, ki jih je težje sušiti in težje v denar spraviti.

Pršutniki iz spomladnih gnezd morajo v starosti 9 mesecev tehtati vsaj 110 kg. Do 6 mesecev postanejo mladi prašiči ob navadno oblojeni zelenjavi in korenstvu, povprečno 60 kg težki. Nato prične pitanje s korenstvom in krompirjem, z oblado in turščico, ki naj traja 3 mesece, skupaj 90 dni. V tem času se morajo živali vsaj za pol kilograma na dan zrediti, tedaj v teh treh mesecih za najmanj 45 do 50 kg. Odvisno je to od sestave krme, pa tudi od narave živali. Ves čas trimesečnega pitanja bodi krma okusna in lahko prebavna. Najbolj merodajen je v naših razmerah krompir in za priboljšek turščica, ki naj se po naših svinjakih zdrobi (šrota) in kuha, da bo lažje prebavna. Ker imata krompir in turščica pre malo beljakovin v sebi, se zelo priporoča pokladanje dobre ribje moke, katera se daje tudi po 100 do 200 gramov na dan, skraja manj, pozneje več. Potrebna klaja naj se od meseca do meseca nekoliko izpreminja, in sicer tako, da postaja pozneje bolj okusna in lažje prebavna. To dosežemo s tem, da pokladamo od enega meseca do drugega nekoliko več krompirja, zato pa manj drugega korenstva, in da pomnožimo po malem tudi priboljšek na oblodi in močni krmi.

Po pol kilograma prirastka na dan dosežemo pri pršutnikih malone povsod po naših svinjakih, če je gospodinja količjak dobra reka. Ob bolj močnem krmljenju pa dosežemo tudi po tri četrt kilograma dnevnega prirastka in več, tako da dobimo v tem času pršutnike iz spomladanskih gnezd, ki so po 125 do 130 kg težki.

Gospodarstvo

TRŽNO POROČILO.

ZITO. V Novem Sadu se trguje pšenica po 377 do 385 Din, turščica po 180 do 190 Din, moka »0« po 540 Din.

ŽIVINA. Na mariborskem živinskem sejmu dne 25. t. m. so se prodajali za kilogram žive teže: poldebli voli po 13 Din, bikji za klanje po 10 Din, plemenske krave po 9 Din 75 par do 11 Din, krave za klobase po 7 Din 50 par do 8 Din 50 par, molzne in boljše krave po 8 Din do 11 Din 50 par, mlada živina po 8 Din 50 par do 12 Din 75 par in teleta po 16 Din 25 par.

= **Vrednost denarja.** Na zagrebški borzi se je dne 25. t. m. dobilo v devizah: 100 avstrijskih kron za 9 tri četrtine pare, 100 italijanskih lir za 297 Din do 300 Din, 100 madžarskih kron za 9 eno četrtino pare, 1 dolar za 68 Din 20 par do 69 Din 20 par, 100 češkoslovaških kron za 206 Din 50 par do 209 Din 50 par, in 100 švicarskih frankov za 1328 do 1338 Din.

= **10dnevni kmetijski tečaj v Žužemberku** se bo vršil od 30. t. m. do 9. decembra t. l. v posojilniški dvorani. Pouk se bo vršil vse te dneve dopoldne, popoldne in večinoma tudi zvečer ter bo obsegal razne panoge kmetijstva kakor živinorejo, sadjerejo, vinogradništvo, pridelovanje krme, setev i. d. — Vabijo se vsi zavedni in napredka željni gospodarji in gospodinjje, fantje in dekleta žužemberške okolice k redni in številni udeležbi.

Beleške

+ **«Gorje Vam, pismarji in farizeji, hivanici, da čistite skledo in steklenico zunaj, znotraj ste pa polni ropa in nepravčnosti. Kače, gadja zalega, kako boste ubežali sodbi peklenškega ognja!»** Tako stoji zapisano v evangeliju sv. Matevža v XXIII poglavju od 25. do 33. vrs'e. In se nanaša na tiste ljubljanske pismarje in farizeje, ki izdajajo «Slovenca» in «Domoljuba». Ta dva lista ne znata drugega kot ljudem krasti čas, zmerjati kakor rokomavhi in zagovarjati vnebovpiščo korupcijo svojih tigrov. Našemu listu pravi «Domoljub», da zagovarja državne tatove. Mi še nikdar in nikoli nismo zagovarjali nikakega državnega tatu, ker ga tudi nismo mogli, zakaj od demokratskih ministrov dolej še ni bil nihče obtožen. Pač pa «Domoljub» zagovarja Sušnika in Korošca, proji katerima so vložene obtožbe radi mili'onske korupcije. Zato znova kličemo «Domoljubovim» gospodom: «Gorje Vam, pismarji in farizeji! Kako boste ubežali sodbi peklenškega ognja!»

+ **Trikrat nič.** Tigri so se vrnili domov, a se še ne upajo pred ljudstvo. Kadar pa pridejo, jih vprašajte, volilci: Kje je avtonomija? Prvič nič. Ali so naši fantje že iz Macedonije? Drugič nič. Kako ste nam znižali davke? Tretjič nič. Trikrat nič — to je ves uspeh klerikalnih poslancev. — Da pa je stvar še boljša, razodenite, volilci, tigrom, kadar zopet pridejo do Vas, da so tigri imeli avtonomijo sami na ministrskih stolicah; da so fantje morali ostati v Macedoniji, ker so tigri paradiralj po Beogradu, in da ste morali plačevati povišane davke, da so tigri lahko pobirali ogromne tisočake ministrskih plač in poslanskih dijet. Vse to jim poveite — in če ste s tem zadovoljni, le pojdite 8. februarja zopet volit klerikalne tigre!

+ **Nekatere babnice norijo,** kadar se mesec izpreminja, klerikalni listi pa vselej, ko se bližajo volitve. Posebno «Domoljub» je že ves zmešan in ne ve, v koga bi se bolj divje zagnal: ali v Radičeve agente na Slovenskem ali v vlado. V zadnji številki prinaša dr. Koroščev govor. Kdor zna pametno čitati, naj si le prebere to Koroščvo klavirno govoranco, da bo še bolj spoznal, kako bi tigrovski šef rad slepomišil z republikanstvom, slovenstvom in tigrovsko «nedolžnostjo». — Eno ostane pribito: tigri so doigrali, tigri adijo! «Domoljub» obdeluje tudi Radiča, svojega zaveznika. Zatorej tolče sebe po zobeh, da se mu morajo krave smejati. In končno «Domoljub» seveda nikoli tudi ne pozabi na dr. Žerjava in naš list. Naj le psuiel Mi

dobro poznamo «Domoljubova» kurja očesa in ga bomo že še vščipnili ob pravem času, da bo piskal.

Tedenske novosti

* **Za novega celjskega opata** je imenovan vikar g. Peter Jurak, ki je bil edini prosilec za to mesto.

* **Božičnica revnim otrokom obmejnih šol.** Zima je pritisnila in naši malčki zmrzujejo. Hrana je nezadostna, istotako obleka m obuvalo, ker vseobča draginja ne dovoljuje potrebne nabave. Zato je sklenila mariborska moška podružnica Ciril-Methodove družbe, da priredi letos božičnico revnim otrokom obmejnih šol, ki z zavistjo gledajo preko meje, kjer skrbijo Nemci za revno šolsko deco z bogami darovi. — Da izvršimo tudi Slovenci svojo dolžnost napram revnemu narodnemu naraščanju, je določila moška podružnica, da bo prvi teden v letošnjem decembru nabiralni teden za to božičnico, in prosj vse rodoljube, da odpro svoja srca, ko bo po svojih nabiralcih potrkala na vrata.

* **Davčni urad v Trebnjem ukinjen.** Po odredbi finančnega ministrstva se ukine davčni urad v Trebnjem. — Davčne občine: Knežja vas, Korita, Velika Loka, Mali Videm, Dolga Njiva, Skovec, Sv. Štefan, Čatež, Brezovica, Mirna, Selo pri Mirni, Tihaboj, Medvedje, Češnjevok, Lukovek, Vrhtrebnje, Ponikve, Sevnica in Trebnje se dodele davčnemu uradu v Novem mestu, Dobrničje in Selo pri Šumberku pa davčnemu uradu v Žužemberku.

* **Prvi sneg v Beli Krajini.** Pišejo nam: 17. t. m. je zapadel prvi sneg na Mirni gori do Rodin. Prejšnjega dne so se še dobile frobentice, telohi in drugo cvetje. Sneg je nekoliko oviral žaganje lesa za planinski dom, pa njegova doba je bila kratka. Zime se še nimamo nadeati, kakor pravijo, ker sneg še ni v tretje pobelil Mirne gore.

* **Nejevernemu Tomažu iz Gornjega Logatca.** Iz Gotnjega Loga ca se nam je oglasil neki brezimni dopisnik, ki kar maje z glavo, kakor piše, kadar bere «Domovino» ali «Jutro», češ, klerikalci niso mogli zakriviti vsega tega, kar jih obdolžujemo. Brezimnim dopisnikom sicer navadno ne odgovarjamo, toda našega možaka — nečdomno klerikalca — ki si misli, da je hudo pameten, moramo le nekoliko poučiti. Katere obljube so klerikalci izpolnili ali vsaj pokazali voljo, da jih izpolnijo, ko se bili v vladi? Ali niso vodili klerikalci kmeta za nas, ko so mu obljubljali stvari, o katerih so vedeli, da jih nikdar in pod nikakimi pogoji ne morejo izpolniti? To velja zlasti za obljube glede znižanja davkov in cen. To so budalosti, ki so jih ob lanskih volitvah obljubljali klerikalci, posebno v krajih, kjer so ljudje v pameti bolj zaostali. Pobrigali se klerikalci tudi niso, da ne bi službovali naši fantje-vojaki v Macedoniji. — Tri mesece so bili v vladi in dovolj so imeli časa, da bi to preskrbeli, toda ta čas so uporabili samo za preganjanje naprednega uradništva in učiteljstva. Zato je ves uspeh njihove vlade le, da so poskrbeli svojim ljudem korita in da so hoteli izvršiti milijonsko selparsivo s tovornimi listi za cenejši prevoz hrane iz Banata. Naj si dopisnik prečita naš članek o tej zadevi. Če ne bi sedanja vlada uknila dočrne naredbe, bi prišli klerikalci na lepem do večmilijonskega zneska za svoj volilni fond. Torej, nikar ne maiati z glavo! Neki ljudski izrek pravi, da se zeljnate glave rade zlomijo.

* **Dolgčas ji je po Ljubljani.** V Šiški so v neki gostilni aretirali 26letno Berto Zarnik iz Vodaj pri Trzličju. Pred kratkim je prišla iz zapora in ji je bil povratek v Ljubljano zabranjen za 10 let. Toda Berti je postalo po Ljubljani dolgčas. Zato se je vrnila in bo radi neposlušnosti morala ponovno pihati kašo.

* **Tatvina na železnici.** V Veliki Loki na Dolenjskem sta Rudolf in Neža Keržolj vlomila v železniško skladišče. Ukrala sta večjo množino kave, sladkorja in vzgalic. Oba sta že pod ključem.

* **Zločin, odkrit po sedmih letih.** Meseca decembra leta 1917. je bil na cesti med Maglajem in Klačnico umorjen in oropan trgovec Albert Frisch iz Bosanske Gradiške. Vsa poizvedovanja o zločinu niso dovedla do nikakega uspeha. Slučajno se je sedaj po sedmih letih ugotovilo, da je vozil trgovca kočijaž Lranko Malčević, ki je izvršil zločin. Zločinca so zaprli.

* **V vlaklu se je ustrelil.** Med vožnjo iz Maribora do Poljčan se je te dni iz neznanega vzroka ustrelil invalid Martin Zorinc iz Sv. Jederti pri Laškem. Samomorilec je kljub zdravniški pomoči izdihnil.

* **Čudna smrtna nesreča.** Te dni se je v Mariboru vračal z neke pevске vaje 11letni sinček železniškega sprevodnika Mlinariča domov. Med potjo mu je spodrsnilo, da je padel na tla in se udaril na glavo. Deček je prišel še sam domov, kjer pa je v težkih bolečinah eno uro nato umrl.

* **Volk je ustrelil lovec** Ivan Marolt pri Sv. Gregorju v kočevskem okraju. Volk se je dalj časa klatil v tamošnji okolici. Lovec mu je pognal kroglo v drob in je bila žival takoj mrtva. Volk je tehtal 25 kilogramov.

* **Cele črede volkov** se pojavljajo v hercegovinskih gozdovih. Volkovi povzročajo tamošnjim kmetom ogromno škodo med drobnico in tudi govejo živino. Na nekem pašniku so volkovi raztrgali in požrli 18 ovac.

Iz raznih krajev

* **Pri Sv. Ani nad Trzličjem** je dne 20. t. m. popoldne pogorela stavba oddelka finančne kontrole. Požar je nastal, ker so se pod streho vnele saje. Stavba je pogorela do tal, tam nastavljenim poduradnikom pa je zgorela skoro vsa imovina.

* **V Ormožu** se je poročil v torek 18. t. m. g. Janko Rozman, železniški uradnik, z gdč. Pepco Gomzijevo iz cenejne narodne obitelji ravnotam. Srčne čestitke!

* **V Vuzenici** se je poročil šolski upravitelj g. Jožko Golob z gdč. Rožo Kozelnikovo, učiteljico istotam. Bilo srečno!

* **V Vušperku** pri Sv. Petru pod Sv. Gorami je požar, ki so ga zaneli otroci, uničil hlev posestnika Antona Kideriča ter hišo, hlev in svinjak soseda Janeza Babiča. Škoda je silno občutna.

Otvoritev proge Ormož-Murska Sobota

Preteklo nedeljo je bila med velikim navdušenjem prebivalstva otvorena proga Ormož-Murska Sobota. Sto velepomembno progo je Prekmurje končno zvezano z materjo Slovenijo in tej naši bogati pokrajini se bliža doba novega gospodarskega razmaha.

Progo sta otvorila v imenu kraljevske vlade minister prometa Andra Stanič in naš minister za šume in rude dr. Gregor

Zerjav. Slavnostne otvoritve se je udeležilo veliko število uglednih reprezentantov civilnih in vojaških oblasti. Pri slavnosti sta sodelovali tudi dve godbi in znani Devov kvartet iz Maribora. Otvoritvena slavnost se je pričela v Ormožu, kjer je bil kolodvor v zastavah in zelenju. Pred prvo vožnjo na novi progi je imel minister prometa Andra Stanič daljši govor, v katerem je izrekel zahvalo vsem onim, ki so sodelovali pri gradnji te proge. Po končanem govoru je izjavil: »Otvorjam promet na novi progi. Promet je »otvorjen«. Prebivalstvo je oba prisotna ministra burno pozdravljalo in glasno vzklikalo kralju in kraljici.

Lepo okrašeni vlak se je na' o začel pomikati po novi progi. Na vseh postajah je bilo zbranega nebroj občinstva, ki je navdušeno pozdravljalo visoke goste. Veličastni so bili sprejemi na vseh postajah, zlasti pa v Ivanj-kovcih, kjer je imel gosp. Lovro Petovar lep govor, v katerem je poudarjal zasluge demokratske stranke za novo progjo, ki bo spajala lepo Prekmurje s Slovenijo. Za pozdrav se je zahvalil minister dr. Gregor Zerjav.

Nad vse prisrčen je bil pozdrav tudi v Ljutomeru in na cilju v Murski Soboti. — Navdušenje prebivalstva je bilo na celji progi nepopisno in s' a bila zlasti oba ministra deležna viharjih in spontanij ovacij.

Popoldne se je vlak vrnil nazaj v Ljutomer, kjer se je vršil slavnostni banket, katerega se je udeležilo okoli 150 oseb. Navzoče goste je pozdravil župan dr. Ivan Stojan. Nato pa je dobil besedo prometni minister

Andra Stanič, ki se je zahvalil za prisrčne pozdrave slovenskega ljudstva.

Višek večera pa je bil govor ministra dr. Zerjava, ki je najprej opisal velike naloge, ki čakajo v prihodnosti Ljutomer. Minister je na' o slikal velikanski napredek naše države od osvobojenja in napredek Slovenstva posebej. Cela naša državna uprava je na potu izboljšanja in ureditve. Če danes grmi mimo Ljutomera železni stroj, je to samo odmev železnega koraka, s katerim koraka mogočna Jugoslavija k svoji prelepi bodočnosti. Govornik je povsem upravičeno naglašal, da bi doslej zgradili lahko že deset prekmurskih železnic, če bi brezvestni demagogi ne netili večnih preprirov, ki ovirajo hitrejšo konsolidacijo naše države. Minister je nato naglašal, da je prospeh in napredek naše države odvisen le od bratske ljubavi, ki mora vlada' i med vsemi tremi plemeni, med Srbi, Hrvati in Slovenci. Brez sloge ni napredka in zmag. Slovcem je nujno treba, da postane njih ljubezen do domovine še globlja, še bolj požrtvovalna in strastna.

Za ministrom dr. Zerjavom je govorilo še mnogo govornikov, ki so vsi naglašali, da je ljubav do rodne zemlje najvišji ideal človeštva. Kdor ne ljubi rodne zemlje in rodnega brata, ta ni vreden, da koraka po svobodni domovini.

Ob 9. uri zvečer so se podali gostje na kolodvor in se odpeljali na svoje domove in službena mesta. Svečanost ostane vsem prisotnim gotovo trajno v spominu!

Vzor narodnega učitelja

Pretečeni mesec je šel v pokoj na lastno željo g. Franjo Lovšin, nadučitelj na Vinici. Na Vinico je prišel kot nadebuden mladenič, poln življenske sile in ustvarjajoče moči iz št. Vida, kjer je učiteljeval štiri leta, potem pa prebil tu kot vzoren nadučitelj dolgih 35 let.

Kot vesten sadjar je takoj, ko je prišel na Vinico, predelal sam brez težaka šolski vrt, ki je bil do takrat pustinja. Ker so v oni dobi propadli vinogradi zaradi trine uši, si je prizadeval, da jih obnovi. V ta namen je posadil na šolski vrt in okoli njega leta 1892. tri sto petdeset ameriških trt, leto pozneje pa je ustanovil podružnico Kmetijske družbe, katere jih je posadila na svojem zemljišču preko 400. Prednjačil je z dobrim vzgledom, si kupil epustošen vinograd in ga obnovil z ameriškankami. Vinogradnike je učil cepljenja, jim dajal iz svojega vinograda cepiče in jim jih dobavljal tudi od drugod, da je kmalu zopet ozelenela viniška gora. Po sadnih vrtovih vse občine pa so se kmalu pojavila lepa drevesca, ki so bila vzgojena v njegovi šolski drevesnici.

Razen tega je bil povzročitelj in izvršitelj razdelitve skupnih gmajnskih posestev l. 1901. To delo rodi že sedaj sadove. Dokler je bila gmajna skupna last, ni raslo na 800 ha zemlje nič drugega kot grmovje. Danes se na onem prostoru dviga krasen, mlad hrastov gozd, ki že sedaj daje vsem: Vinica, Ogulin, Golek, Podklanec pri trebljenju toliko drv, da jim jih ni treba kupovati.

Preden je g. Lovšin to izvedel, je moral bojevati težke boje z viteškim redom, ki ni imel pravice do deleža, pa si ga je hotel pridobiti nepostavnim potom s trditvijo, da je nepretrgoma pasel po skupnem zemljišču. To nepostavno terjatev nemškega viteškega reda je g. Lovšin temeljito izpodbil, radi česar pa je padel v nemilost pri takratnem tukajšnjem županu.

Ljudstvu je bil v besedi in dejanju ob vsaki potrebi na uslugo. Na Vinici je razen podružnice Kmetijske družbe ustanovil tudi čitalnico, gasilno društvo, Sokola, Kmetako posojilnico in posvetil vsem tem društvom mnogo prostega časa in veliko svoje energije. Kot zelo inteligenten mož je bil s svojim delovanjem povsod na mestu, in se ima Vinica mnogo zahvaliti njemu, da je postala to, kar je danes.

Šola je pod njegovim spretnim vodstvom stala vedno na višku in bila drugim za vzgled. Za delo v šoli ni bil nikdar truden. Z vsem je risal razne zemljevide, popravljaj učila, če je bilo treba pa je z marsikakim popravkom nadomestil mizarja, kovača in tudi dimnikarja v šoli. Vsa čast mu! Naposled, ko je naraslo število otrok za tretji razred, je brezplačno odstopil šoli še svoje stanovanje, da se je iz njega napravila tretja učna soba.

Priljubljen pa ni bil samo med učiteljstvom svoje šole, ampak v vsem okraju. Saj je bil njegov zastopnik v okrajnem šolskem svetu od l. 1895. dalje in je bil s svojim neustrašenim in nepristranskim nastopom vedno vreden zupanja in ljubezni. Ni se ustrašil niti obstrukcije pri deželni konferenci leta 1905., katere se je udeležil kot delegat in v onih nevarnih časih obstruiral, ko je šlo za 25odstotno drajnjsko doklado.

Za uspehe v šoli in za delo na gospodarskem polju je prejel od šolske oblasti tu od okrajnega glavarstva veliko pohvalnih priznanj.

Ljudstvo samo pa mu je bilo nehvaležno. O priliki zloma Avstrije, ko je pričelo cvesti Radičevo republikanstvo, ga je del zapeljanega ljudstva zamrzal, češ, da je Srb. Ravno v oni dobi se je zelo zavzemal za to, da bi se nadaljšala železniška belokranjska progja preko Vinice, ko so na velikonočni pondeljek navalili nanj in ga hoteli ubiti. Pozvali so ga iz hiše

zjutraj, ko je še ležal, da jih je hotel prodati Srbom in da naj se zagovarja. Med tem, ko je šel v šolo, da bi videl, kaj sploh bočejo, se je eden republikanskih kolovodij ponesrečil. Strojljal je z možnarjem, pa mu je možnar razneslo in ranilo nogo, da mož še danes šepa. Gospod nadučitelj je bil takoj pri ranjencu, mu obvezal nogo, in revolucionarji so spričo nesreče, ki se je zgodila, pustili nadučitelja nedotaknjena.

Ta nehvaležnost ljudstva ga je tako potrla, da se od takrat na gospodarskem polju ni več udeleževal in sploh v delu za ljudski blagor popustil. Ubili so mu veselje. Z vso vsemu pa deluje in bo deloval tudi v bodoče na prosvetnem polju. Zlasti mu je pri srcu Sokol.

Dal Bog, da bi užival v krogu svoje družine in svojih prijateljev mnogo let v tihem zadovoljstvu svoj, v obilni meri zaslužen pokoj. Večer življenja naj mu sladi lepa zavest, da mu življenje ni bilo praznik, pač pa trud, delaven dan, na katerega sadove sedaj lahko zre s ponosom. Živel je po svojem geslu, katero je zapel med drugimi svojimi pesnicami v takrat izhajajočem časopisu »Belokranjec« takole:

Dejanje bodi nam življenje celo,
dejanje v blagor naroda;
vsi složno pojdemo na delo,
nam geslo bodi:
«Vsak za vse in vsi za enega!»

Hvale in časti ni nikdar iskal. To je razvidno iz naslednjih njegovih stihov:

Kdor pozna za narod žrtev,
on po smrti še živi —
za svoj narod on ni mrtev,
delo žrtve ga slavi.

Zanimivosti

OKAMENELA OKOSTJA V MONGOLIJI.

Ruski raziskovalec profesor Kozlov, ki se je podal nedavno na znanstveno potovanje v Mongolijo, je v bližini Urge izkopal velikansko množino okamenelih okostnjakov do sedaj neznanih živali. Tudi te izkopine potrjujejo, da je bila Mongolija zibelka človeka ter pričetek večine živalskega in rastlinskega sveta. Med okamenelimi kostmi, katere je učenjak do sedaj izkopal, je 25 okostnjakov neznanih živalskih vrst, 150 ptičev razne velikosti, 100 plazilcev, kač in rib ter več kot 1000 zelo velikih žuželk.

Tu naj bo pripomnjeno, da je profesor Kozlov že v juniju odkopal več zanimivih grobnic kitajskih cesarjev in princev, ki so vladali Mongoliji mnogo pred časom faraona Tutankamena v Egiptu. Kakor je znano, je ameriški raziskovalec profesor Andrews iz Newyorka že lansko leto našel v teh krajih gnezdo z jajci dinosavra.

Mnogo večje važnosti kakor živalske in človeške kosti pa sta stisnjen čaj in pšenica, ki jo je Kozlov našel v eni kraljevskih grobnic. Pšenica je še popolnoma užitna, dasi se je nahajala v zemlji že več tisoč let.

V nekem drugem delu Mongolije je Kozlov izkopal grobnico neke plemenite žene, ki je imela poleg sebe več lepo izdelanih predmetov iz medi ter več svilnatih preprog z umetno vezanimi podobami jahalcev in konj.

Ta odkritja so tako velike važnosti, da je profesor Kozlov sklenil ostati v Mongoliji dalje časa, da bo raziskoval pozabljeno mesto Karokoto (črno mesto), katero je nedavno odkopal.

Sokolstvo

Prosvetni odsek Sokola v Sodražici priredi v nedeljo 30. t. m. v društveni dvorani pri br. Štrbenku veselico z nastopnim sporedom: 1.) Nagovor br. staroste (zbor «Bože pravde»). 2.) «Če ti ne boš moj», «Ne maram tebe», «Na Gorenjskem je fletno». II. Rukovet srbskih narodnih pesmi, «Zvoni zvonce», «Pojdem na Hrvatsko». Nadalje igra društveni tamburaški zbor, nakar se bo vršila igra «K luči» (simbolična predstava v štirih slikah). Začetek ob 7. zvečer. K prireditvi vabimo vse. Zdravotni Odbor.

Iz Zveze kulturnih društev

V nedeljo 30. t. m. se bodo vršila po deželi nastopna predavanja, ki jih priredi ZKD v ljubljanski oblasti:

Vrhnik. Predava v sokolski dvorani o gospodinskih vprašanjih ob 3. uri popoldne ga. Jerica Zemljanova.

Dobova pri Brežicah. Ob 7. uri zjutraj predava g. Stanko Sila, profesor, o svetovnem nazoru in verstvu.

Škofja Loka. Predava g. profesor Fran Dolžan o postanku sveta. Predavanje se vrši v Sokolskem domu. Ura bo razvidna na plakatih.

Koroška Bela. Predava g. dr. Fran Čadež, profesor, ob 9. uri dopoldne v sokolski telovadnici o najnovejših svetovih.

Rajhenburg. Predava g. Stojan Bajič ob pol 4. uri popoldne o komunizmu v teoriji in praksi.

Črna pri Prevaljah. Predava gosp. Ivo Berščak o sokolstvu in ujedinjenju. Predavanje se vrši v sokolski dvorani zvečer. Ura razvidna na plakatih.

Mirna peč. Predava g. Oton G. Ambrož o razvoju južnega Sokola v sokolski telovadnici ob 7. uri zjutraj.

Hotedršica. Predava ob 3. uri popoldne g. Anton Likozar o splošnih gospodarskih vprašanjih.

Jesenice. V četrtek 27. novembra se vrši predavanje. Predava g. Milan Cimerman o obrtnem vprašanju. Predavanje bo v gostilni «Pri Mesarju» ob 8. uri zvečer.

Na vsa tu navedena predavanja opozarjamo prebivalstvo imenovanih krajev s pozivom, da se istih udeleži v čim večjem številu. Predavanje v Smartnem pri Litiji in Domžalah za to nedeljo odpade — vršilo se bo pozneje.

Prosveta

Dom. Filip: Kako so se vragi ženili ter druge legende in bajke. Iz češčine prevel Fr. Bradač. V Ljubljani 1924. Založila Tiskovna zadruga. Cena vezani knjigi 35 Din, broširani 30 Din; poština 1-50 Din. — Med darovi, ki jih je prinesel lani sv. Miklavž češkemu otrokom, je vzbudila največje zanimanje in priznanje zbirka legend: «Kako so se vragi ženili». Pohvalno jo je omenjalo vse češko časopisje. V lepi obliki je izšla knjiga sedaj tudi v slovenščini. Vsebuje 14 raznih legend in bajk, ki skušajo tolmačiti razne pojave na nebu. Tako so «Kako so se vragi ženili», «O štirih bratih», «Kako so nastale svezde na nebu», «Tobonosci» itd. Vsako povest krasil lepa slika kot začetnica povesti, enako mikavno pa predstavlja tudi naslovna stran starega vruga s mlado vračico. — Za Miklavža in Božič knjige prav toplo priporočamo.

Sedaj je dobro! pravi mož, ko mu je njegova pametna žena zdrgnila hrbet in ude s Fellerjevimi bolečinami olajšajočim Elsa-Fluidom. Imate li bolečine v udih, nahod, glavobol, zobobol, grče? Ali trpite na slabosti, slabem spanju, nervoznosti? Poizkusite Fellerjev Elsa-fluid, ki vam bo v hudih dneh dober prijatelj. Zavoj s 6 dvojnati ali 2 specialnima steklenicama z zavojnico in poštino za 62 Din pri lekarni Eugen V. Feller v Stubici Donji, Elsatrg 360, Hrvatska.

Domače sredstvo, ki vam je potrebno

in ki bo tudi pri vas ob vsaki priložnosti pokazalo, da vam olajša bolečine, je: LEKARNARJA FELLERJA ELSA-FLUID. Vrelec močill Ze skozi 26 let izkušen in priljubljen! Znotraj za želodec, pri krčih in bolečinah nekoliko kapljic na sladkorju hitro deluje kot sredstvo za drgnjenje pri revmatičnih bolečinah in v vseh primerih, kjer je masaža potrebna! Odstrani nahod in stori neobčutiljivega proti mrzlemu zraku, je enako dobro za oči, ušesa, zobe, glavo, usta in grlo! Z zavojnico in poštino stanejo:

1 zavoj s 6 dvojnati ali 2 special. stek. 62 Din.
2 zavoja s 6 dvojnati in 2 special. stek. 96 Din.
3 zavoji s 12 dvojnati in 2 special. stek. 130 Din.
6 zavojev s 18 dvojnati in 6 special. stek. 240 Din.

Naročila točno nasloviti na:

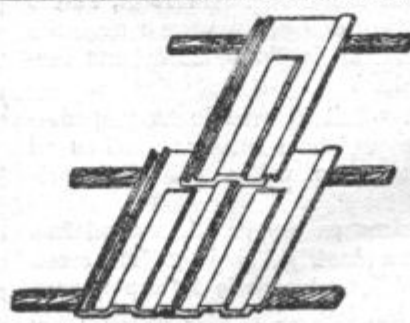
EUGEN V. FELLER, lekarnar
v Stubici Donji, Elsatrg 360, Hrvatska.

|| Za dopolnitev zavoja se priporočajo: ELSA-SVED-SKE KAPLJICE za želodec, ki pospešujejo prebavo. in ELSA-ZAGORSKI SOK proti kašlju in bolečinam v prsih. ||

JOHAN
se dobi
v ush specializiranih
prodajalnah

Najboljše medno blago

za ženske in moške, parhante, fiancée
in drugo kupite najceneje pri
Crobath Franc, Kranj.

Miklošičeva c. 13

Levci, gozdarji, delavci, priporočamo vam,
da si kupite

obleke,

pelerino, sukačo, hlače, dežne plašče iz gume, vsakevrstno perilo po najnižji ceni le pri konfekcijski industriji

Drago Schwab, Ljubljana
Dvorni trg št. 3 (pod Narodno kavarno)

Največja zaloga vsakevrstnega blaga za moške in dečke. Zahtevajte vzorce!

Naročeno blago se razpošilja po poštneem povzetju. V lastni režiji se izdelujejo usnjeni (kožni) rokolet, hlače in čepice v črni, rjavi in sivi barvi.

Obleke po meri.

Kder rad čita lepe povesti, naj naredi priljubljene romane „JUTRA“

Do sedaj so izšli sledeči:

JEAN DE LA HIRE:

Lucifer

Fantastičen roman v VI. delih. Cena Din 45,—, romane Din 55,—, po pošti Din 2,— več.

FEREAL CUENDAS:

Veliki inkvizitor

Zgodovinski roman iz dobe španske inkvizicije. Cena Din 30,—, po pošti Din 2,— več.

HARRY SHEFF: ←→

Hči papeža

Zgodovinski roman, ki popisuje krvolednost in neuravne življenje papeža Aleksandra VI., njegovega sina Cesarja in hčerke Lukrecije Borgije. Broširano Din 20,—, vezano Din 36,—, po pošti Din 2,— več.

CLAUDE FARRERE:

Gusarji

Zgodovinski roman iz življenja morskih roparjev v XVII. stoletju. Cena Din 20,—, po pošti Din 2,— več.

FR. HELLER: ←→

Blagajna velikega vojvode

Roman. Cena Din 15,—, po pošti Din 2,— več.

FR. HELLER: ←→

Prigode gospoda Collina

Saljiv detektivski roman iz velikega sveta. Cena Din 10,—, po pošti Din 2,— več.

Kajige se naročajo pri upravnistvu „Jutra“ v Ljubljani, Prešernova ulica 54.

Najcenejše strešno kritje!

Združene opekarne, d. d. v Ljubljani

prej VIDIC-KNEZ, tovarne na Viču in Brdu

nudi je v poljubni množini, takoj dobavno, najboljšo preizkušene modele strešnikov, s eno ali dvema naravnima, kakor tudi bobrovcev (biber) in

zidno opeko.

Na željo se pošljeta takoj popis in ponudba!